

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА: ГЕОГРАФИЈА
ГЕОГРАФИЈА ЗА 5. РАЗРЕД

Наставна тема	ОЦЕНА			
	2	3	4	5
ЧОВЕК И ГЕОГРАФИЈА	<p>-Препознаје од којих речи потиче реч географија; -препознаје зачетке географије као науке; -препознаје дефиниције предмета проучавања географије; -уз помоћ наставника препознаје поделу географије.</p>	<p>-Разликује елементе географског омотача (литосфера, хидросфера, атмосфера, биосфера); -зна разлику између природних и друштвених процеса и објекта на Земљи; -разликује и дели географију као науку и објашњава основне одлике: физичке, друштвене и регионалне географије.</p>	<p>-наводи примере и у већој мери разуме повезаности географије и других наука; - у великој мери разуме и објашњава везу између омотача Земље (сфере) и њихову међусобну повезаност.</p>	<p>-разуме, дефинише и објашњава географију као науку и објашњава њену везу са другим наукама; -разуме и повезује друштвену географију са физичком географијом и објашњава њихов међусобни однос; -закључује и објашњава улогу географије на глобалном нивоу.</p>

ВАСИОНА	<ul style="list-style-type: none">-препознаје Вациону као бесконачан простор;-разликује појмове Вациона, Галаксија, Млечни пут, Сунчев систем, Земља;-наводи планете Сунчевог система.	<ul style="list-style-type: none">-зна разлику небеска тела и наводи њихове карактеристике (звезде, планете, сателити, астероиди, метеориди, комете)-разликује: метеоре, метеориде, метеорите.	<ul style="list-style-type: none">-у великој мери зна структуру Сунчевог система и положај Земље у њему;-у великој мери објашњава примере комета, најважнијих датума за истраживање Вационе (лансирање првог сателита, први човек у свемиру, први човек на Месецу...)	<ul style="list-style-type: none">-у потпуности зна положај Месеца у односу на Земљу и именује месечеве мене;-повезује кретање Месеца са животним процесима на Земљи;-наводи примере коришћења вештачких сателита-анализира, поставља питања и наводи своје примере везане за Вациону.
----------------	--	---	--	---

ПЛАНЕТА ЗЕМЉА ОБЛИК И КРЕТАЊА ЗЕМЉЕ

-препознаје облик Земље
-разликује глобус од карте;
-разликује континенте и океане и даје примере;
- разликује земљина кретања.

-зна разлику између глобуса и карте и приказивање Земље на њима;
-помоћу карте описује распоред копна и воде на Земљи и наводи називе континената и океана;
-зна земљина кретања и њихове последице;
-разуме појам преступне године на основу трајања револуције.

-зна дефиницију Земљине теже и у великој мери објашњава њен утицај на сфере Земље;
-зна смер ротације и у великој мери објашњава последице тога кретања;
-зна дефиницију револуције Земље и разуме смену годишњих доба као временску последицу;
-зна дефиницију револуције Земље и разумераспоред топлотних појасева;
-зна двоструко кретње Земље (ротација, револуција), њену површину, обим, брзину кретања...

-у потпуности разуме појаву поларног дана и ноћи и њихове узроке;
-показује веће интересовање, поставља питања у вези часовних зона
-у потпуности разуме часовне зоне, њихов распоред са обликом и кретањем Земље.

**ПЛАНЕТА ЗЕМЉА
УНУТРАШЊА ГРАЂА
И
РЕЉЕФ ЗЕМЉЕ**

<p>- наводи сновне омотаче унутрашње грађе Земље;</p> <p>- разликује унутрашње и спољашње силе;</p> <p>- разликује типове стена и начин настанка;</p> <p>- разликује епицентар и хипоцентар;</p> <p>- разликује елементе вулкана</p> <p>- разликује облике облике рељефа (планина, низија, брдо, висораван, расед, бора);</p> <p>- разликује ерозију и акумулацију;</p> <p>- разликује основне типове рељефа настали радом спољашњих сила (речна долина, делта, ада, дина, пећина,..);</p>	<p>-разуме процес вулканске ерупције и њене последице;</p> <p>-зна шта је хипоцентар и епицентар и наведе турсне зоне у свету и у Србији;</p> <p>- помоћу фотографија или узорка стена разликује основне врсте стена;</p> <p>-зна и разуме како долази до формирања планина (хоризонтални и вертикални тектонски покрети);</p> <p>-зна и набраја спољашњих сила (деловање река, ледника, морских таласа,..).</p>	<p>- зна начине кретања литосферних плоча (вулканизам, земљотреси, набирање и раседање) и узроке тих кретања и наведе поступке које ће предузети за време земљотреса;</p> <p>-зна шта је и показујући на карти објашњава „ватрени појас Пацифика“ кроз примере;</p> <p>-помоћу карте и цртежа у великој мери описује и наводи примере за деловање спољашњих сила.</p>	<p>-у потпуности објашњава и закључује о постанку континента, мењање облика, броја и величине континента кроз историју развоја Земље;</p> <p>-описује настанак стена и наводи примере за њихово коришћење и повезује са привредом и животом човека;</p> <p>-описује процес кружења стена у природи на основу деловања унутрашњих и спољашњих сила;</p> <p>-показује веће интересовање, поставља питања, наводи своје примере ерозивних и акумулативних процеса</p> <p>-анализира узроке и последице негативног деловања људи на Земљу.</p> <p>И закључује о значају опхођења према планети(њено очување)</p>
--	--	---	--

**ПЛАНЕТА ЗЕМЉА
ВАЗДУШНИ ОМОТАЧ ЗЕМЉЕ**

-препознаје дефиницију атмосфере;
-разликује време и климу.

-разуме и набраја делове атмосфере;
-зна и набраја климатске елементе и инструменте за њихово праћење;
-разуме везу између климатских фактора и климатских елемената;
-зна и набраја климатске елементе;
-зна и набраја климатске типове.

-анализира клима-дијаграм
-наводи примере екстремних временских прилика у свету и делимично их објашњава;
-разуме значај атмосфере за живот људи и њихове делатности;
-разуме важност и могућност личног учешћа у заштити, обнови и унапређивању атмосфере.

-зна и анализира узроке и последице негативног деловања људи на атмосферу (глобално загревање, озонске рупе, киселе кише, климатске промене);
-логички закључује и може да опише међусобну повезаност и зависност биљног и животињског света, рељефа, климе, земљишта и човека;
-показује веће интересовање, поставља питања, наводи своје примере угрожености атмосфере

**ПЛАНЕТА ЗЕМЉА
ВОДЕ НА ЗЕМЉИ**

-препознаје и чита географске и допунске елементе карте
- препознаје разлику између копнених вода и океана;
-препознаје значај светског мора за живот на планети;
-препознаје значај светског мора за живот на планети;
-може да препозна и именује океане и већа мора на Земљи.

-разликује и набраја географске чињенице-објекте, појаве, процесе и односе у хидросфери;
-зна облике разуђености обала и препознаје их на географској карти и именује их;
-зна својства морске воде и њена кретања;
-разликује речну мрежу, речни систем и речни слив;
-разликује на географској карти и показује океане, већа мора, заливе, мореузе, реке, речне системе, сливове, развођа и језера света.

- разуме значај мора за живот људи и њихове делатности;
-разуме важност и могућност личног учешћа у заштити, обнови и унапређивању вода и животне средине;
-у великој мери зна да објасни значај језера, поделу језера према начину постанка њихових басена;
-уме да користи различите изворе информација (уџбеник, научно- популарну литературу, енциклопедије, интернет).

- самостално објашњава значај мора за живот људи и њихове делатности;
-предлаже акције и разуме важност и могућност личног учешћа у заштити, обнови и унапређивању вода и животне средине;
-самостално објашњава поделу језера према начину постанка њихових басена и значај језера;
- презентује информације и користи различите изворе информација (уџбеник, научно- популарну литературу, енциклопедије, интернет).

**ПЛАНЕТА ЗЕМЉА
БИЉНИ И ЖИВОТИЊСКИ СВЕТ НА
ЗЕМЉИ**

-препознаје дефиницију биосфере;
-уочава различитост биљног света на Земљи;
-уз помоћ наставника дефинише важност биосфере.

-разликује и објашњава географске чињенице и процесе у биосфери;
-зна који фактори условљавају распрострањеност биљног и животињског света на Земљи;
-разликује природне зоне на Земљи и дефинише их;
-зна вертикалне вегетацијске спратове.

-зна да анализира физичке законитости у биосфери;
-разуме утицај природних фактора на развој биљног и животињског света и на њихов хоризонтални и вертикални распоред;
-зна природне зоне на Земљи;
-уме да покаже на географској карти света зонални распоред биљака и животиња на Земљи;
-зна да у великој мери опише међусобну повезаности и зависност биљног и животињског света од: рељефа, климе, земљишта и човека;
-разуме узроке и последице негативног деловања људи на биљни и животињски свет на Земљи;

- анализира узроке и објашњава физичке законитости у биосфери;
- самостално тумачи утицај природних фактора на развој биљног и животињског света и на њихов хоризонтални и вертикални распоред;
-разуме узроке настанка различитих биљних зона и објашњава њихове узрочно последичне везе на Земљи;
-логички закључује и може да опише међусобну повезаност и зависност биљног и животињског света са: рељефом, климом, земљиштем и човеком;
-анализира узроке и последице негативног деловања људи на биљни и животињски свет на Земљи и даје предлоге за могућа решења.

ГЕОГРАФИЈА ЗА 6. РАЗРЕД

Наставна тема	ОЦЕНА			
	2	3	4	5
ДРУШТВО И ГЕОГРАФИЈА	-препознаје разлику и поделу друштвене географије.	-именује гране друштвене географије и наводи њихов предмет проучавања.	- у великој мери дефинише и објашњава појам природне и географске средине; -објашњава шта проучавају: географија становништва, географија насеља, економска географија, политичкагеографија.	-повезује размештај светског становништва са природним карактеристикама простора; -успоставља везу између физичко–географских и друштвено–географских објеката, појава и процеса; - повезује знање и решава задати проблемски задатак; -користи основне географске појмове повезане с друштвеном географијом.

ГЕОГРАФСКА КАРТА

-уз помоћ наставника препознаје географску мрежу;
-препознаје разлику између хоризонталних и вертикалних линија на карти (паралеле и меридијане);
-уочава различите боје и облике рељефа на карти.

-зна разлику између општегеографске и тематске карте;
-дефинише појам географске карте;
-наводи елементе географске карте;
-зна појам упоредника и подневка и показује их на географској карти;
-зна разлику између географске карте и глобуса;
-зна разлику представљања рељефа на карти путем: методе боја, изохипси, шрафирања, сенчења;
-зна начине оријентације у простору у природи;
-дефинише појам надморске и релативне висине.

-разуме и у великој мери објашњава значају постојања географске мреже на карти;
-дефинише и објашњава географску ширину и дужину;
-чита општегеографске и тематске карте;
-дефинише математичке елементе, географске елементе и допунске елементе карте;
-зна да објасни појам географске ширине и дужине;
-разуме улогу размере и размерника у мерењима на карти;
-разуме и објашњава на карти контурне, линијске и ванразмерне картографске знаке.

-у потпуности зна да одреди положај неког места у односу на екватор/Гринич;
-доведе у везу географску мрежу и часовне зоне;
-одређује математичко-географски положај на Земљи;
-примени стечено знање у одређивању координата дате тачке;
-образложи начин примене пропорције у добијању растојања у природи помоћу размере;
-објасни појам картографска мрежа;
-одреди растојање у природи помоћу размере карте;

ГЕОГРАФСКА КАРТА

-уз помоћ наставника препознаје географску мрежу;
-препознаје разлику између хоризонталних и вертикалних линија на карти (паралеле и меридијане);
-уочава различите боје и облике рељефа на карти.

-зна разлику између општегеографске и тематске карте;
-дефинише појам географске карте;
-наводи елементе географске карте;
-зна појам упоредника и подневка и показује их на географској карти;
-зна разлику између географске карте и глобуса;
зна разлику представљања рељефа на карти путем: методе боја, изохипси, шрафирања, сенчења;
-зна начине оријентације у простору у природи;
-дефинише појам надморске и релативне висине.

СТАНОВНИШТВО

-уз помоћ наставника препознаје поделу становника по различитим критеријумима (раса, језик, култура, вера....)

-препознаје насељене и ненасељене делове Земље;

-препознаје одлике природног кретања становника (наталитета, морталитета, природног прираштаја);

-уз помоћ наставника препознаје разлику између природног и механичког кретања становника (миграције).

-разликује кретање становништва (природно и механичко) и структуре становништва,

-разуме и набраја природне и друштвене факторе који утичу на густину насељености;

-на општегеографској и тематској карти уме да покаже области на Земљи у којима су услови за живот становништва најповољнији, а у којима су неповољни;

-зна да наведе: континенте, регије и државе у којима је висок и низак природни прираштај;

-разликује екумену од анекумене;

-дефинише појмове: природни прираштај, наталитет и морталитет;

-објашњава у великој мери утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај становништва и насеља;

-разуме узроке и последице високог и ниског природног прираштаја;

-уме да одреди густину насељености континента и држава света;

-разуме потребу планирања породице (смањивање или повећавање стопе природног прираштаја);

-разуме појам миграције и наводи узроке и последице миграција у свету и Републици Србији;

-разуме узроке и последице урбанизације и повезивања насеља у урбане системе (конурбације, мегалополиси);

-показује на карти најгушће насељене области

-самостално објашњава утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај становништва и насеља;

- критички разматра узроке и последице високог и ниског природног прираштаја;

- примењује знања и уме да одреди густину насељености континента и држава света;

- схвата важност и потребу планирања породице (смањивање или повећавање стопе природног прираштаја);

СТАНОВНИШТВО

-наводи поделу становништва према старости, полу и раси;
- зна да наведе основне структуре становништва (полна, старосна, расна, национална, верска, образовна, професионална..).

-зна узроке великог пораста броја становника објасни у врликој мери разлику између позитивног и негативног природног прираштаја;
-дефинише појам миграције, емиграције и имиграције;
-наведе основне структуре Становништва;
-објасни у великој мери и наведе пример расизма;
-анализира полно-старосне пирамиде.

-анализира последице миграција и наводи узроке и последице миграција у свету и Републици Србији;
-схвата важност урбанизације и повезивања насеља у урбане системе (конурбације, мегалополиси);
-препознаје разлоге миграционог кретања објашњава узроке и последице миграција.

НАСЕЉА

-препознаје разлике између села и града
-уочава различите типове села и градова
- уз помоћ наставника препознаје промену и развој насеља кроз историске периоде.

-разуме везу између рељефа и географски положаја насеља;
- зна утицај природне средине и привреде на размештај насеља;
-разуме и повезује типове села са географским положајем и именује их.

-зна да упореди различите типове насеља у свету и нашој земљи;
-доводи у везу типове насеља и урбане као и руралне процесе са: структурама становништва, миграцијама, економским и глобалним појавама и процесима;
-уочи типове села по распореду кућа у њима и да покаже на карти света и карти Србије;
-разуме појам деаграризације и депопулације села, наведе разлоге који доводе до њих;
-наводи и у великој мери објашњава појам првих градова на свету, градске зоне и показује их на конкретним примерима, на карти света.
-Разуме историјски развој урбанизације
-Зна и у великој мери уме да објасни појам града, агломерације и мегалополиса и разлику међу њима
-одређује математичко-географски положај на Земљи

-објасни континуиране процесе у развоју насеља и даје примере у Србији, Европи и свету;
-анализира утицај природне средине на размештај и типове села;
-активно учествује у дебати и раду на часу;
-доводи у везу типове насеља са физичко-географским и друштвено-економским чиниоцима;
-повезује положај насеља са топлотним појасевима на Земљи
-анализира различите типове градова;
-наводи примере урбанизације у свету, повезује знање с примерима из свакодневног живота.

ПРИВРЕДА

Преознаје значај привреде за живот човека;

-очава различите потребе у привреди кроз историју;

-уз помоћ наставника дели привреду на секторе.

-разуме утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај привредних Делатности;

- зна и набраја привредне секторе и гране;

-зна разлику између екстензивне и интензивне пољопривреде.

-доведе у везу развој привреде с утицајем на природну средину;

- доводи у везу размештај индустрије и квалитет животне средине;

-набраја гране саобраћаја и гране туризма;

-дефинише гране кварталног сектора;

-у великој мери анализира утицај човекових делатности на животну средину.

-доводи у везу размештај привредних објеката и квалитет животне средине;

-доноси закључке и презентује позитивне, негативне и интересантне последице саобраћаја и туризма;

-доводи у везу услужне делатности и квалитет животне средине;

-зна да објасни разлику у степену развијености држава света;

-анализира поступак мерења свог еколошког отиска и изводи закључак колико утиче на загађеност
-планира поступке за смањење загађења животне средине.

**ДРЖАВА
И
ИНТЕГРАЦИОНИ ПРОЦЕСИ**

-уз велику помоћ наставника препознаје појмове: држава, државна територија, државна граница;
-препознаје различите облике држава уз помоћ наставника на географској карти.

-разуме везу значај и близину реке за формирање држава;
-зна и дефинише појмове државна, природна и етничка граница;
-разликује и набраја облике владавине;
-разликује државно уређење монархије и републике;
-дефинише појам главни град.

-разуме и у великој мери објашњава процесе који су довели до формирања савремене политичко-географске карте света;
-зна појам административно-територијално уређење;
-зна како се одређује географски положај државе;
-наводи пример првих држава у свету.

-користи тематске карте и на њима препознаје границе земаља, њихове територије и главне градове;
-анализира специфичности различитих облика владавине;
-упореди географски положај Србије у односу на неке друге земље света(у Европи и ван ње),објасни појмове НАТО,Уједињене нације, Европска Унија;
-представи процесе који су довели до формирања савремене политичко-географске карте света
-анализира и дискутује на тему неповредивости државних граница
-објашњава и анализира узроке који доводе до оружаних сукоба у свету;
-наводи примере конкретних оружаних сукоба између држава
-научено градиво примењује у пракси
-активно учествује у дискусији на часу
-представи значај интеграционих процеса
-анализира и упореди међународне организације и њихову улогу у свету

ГЕОГРАФИЈА ЕВРОПЕ

Препознаје континенте на географској карти и уочава разлике у величини и делимично их набраја;
-препознаје континент на коме живи;
-уз помоћ наставника препознаје порекло назива Европе, величину Европе и њено простирање.

-зна да на карти покаже геогрфски положај Европе;
-зна шта су океани и показује их на карти посебно она на које излази Европа;
-зна и да покаже на карти крајње тачке Европе (ртове);
-зна да покаже на карти велике градове Европе;
-разуме зашто је географски положај Европе веома повољан;

-разуме појмове Стари и Нови свет;
-илуструје у великој мери уз помоћ карте најважније географске објекте на простору Европе;
-разуме и показује на карти размештај становништва Европе;
-разуме карактеристике привреде у високо, средње развијеним и неразвијеним земљама Европе;
-издвоји и на карти покаже регије Европе;
-разликује климатске типове и наводи примере утицаја појединих типова климе на живот и рад људи.
-објашњава разлике и уме да издвоји географске регије у Европи;
-зна географски распоред биљних и животињских врста европског континента.

-уочава начин на који се формирају климатски типови и наводи примере утицаја појединих типова климе на живот и рад људи;
-објашњава географске везе (просторне и каузалне, директне и индиректне) и законитости (опште и посебне) у Европи и уме да издвоји географске регије;
-самостално објашњава географски распоред биљних и животињских врста европског континента, њихову хоризонталну и вертикалну распрострањеност (арктичку пустињу, тундру, степену четинарску и листопадну шуму) и њихов значај.

ГЕОГРАФИЈА ЗА 7. РАЗРЕД

Историчка тема	ОЦЕНА			
	2	3	4	5
ЕВРОПА	<ul style="list-style-type: none"> - Ученик/ца препознаје на географској карти света положај Европе. - Ученик/ца уочава да Европа није самосталан континент, већ је целина са Азијом. - Ученик/ца препознаје и уз помоћ наставника именује најкрупније рељефне целине Европе. 	<ul style="list-style-type: none"> - Ученик/ца зна да наброји чланице бивше СФРЈ, одреди географски положај свих држава чланица и њихових главних градова и уме да наведе природне одлике свих држава. - Ученик/ца зна да прикаже границе Јужне Европе на карти, објасни значај регије, именује државе које припадају Јужној Европи и прикаже групе народа које насељавају. - Ученик/ца зна да прикаже границе Средње Европе на карти, објасни значај регије, именује државе које припадају Средњој Европи 	<ul style="list-style-type: none"> - Ученик/ца зна да одреди и прикаже географски положај Италије, наведе главни град, веће реке и планине, типове климе. - Ученик/ца зна да одреди географски положај Шпаније, наведе главни град, веће реке и планине, типове климе. - Ученик/ца зна да одреди географски положај Грчке, наведе главни град, веће реке и планине, типове климе. - Ученик/ца зна да одреди географски положај Немачке, наведе главни 	<ul style="list-style-type: none"> - Ученик/ца уме да објасни појам интеграција. - Ученик/ца уме да именује чланице Европске уније и наведе циљеве Уније. - Ученик/ца самостално тумачи повезаност и међусобно условљавање свих природних и друштвених елемената на територији Европе. - Ученик/ца самостално тумачи значај Европске Уније у унапређењу економије и добробити грађана.
АЗИЈА	<ul style="list-style-type: none"> - Ученик/ца препознаје на географској карти света положај Азије. - Ученик/ца уочава на карти света да Азија није самосталан континент, већ целина са Европом. - Ученик/ца препознаје и уз помоћ наставника именује најкрупније рељефне целине Азије. - Ученик/ца уочава на карти света да је Азија највећи и најразуђенији континент. - Ученик/ца уз помоћ наставника наброја најкрупније 	<ul style="list-style-type: none"> - Ученик/ца зна да израчуна густину насељености и анализира карту густине насељености Азије. - Ученик/ца зна да именује породице народа и њихов размештај на територији континента. - Ученик/ца зна да се подаци о становништву, његовим одликама и структури добијају на основу пописа становништва. - Ученик/ца зна да 	<ul style="list-style-type: none"> - Ученик/ца зна да одреди географски положај Југозападне и Јужне Азије, објасни њихов привредни и саобраћајни значај, именује државе које припадају овим регијама и прикаже групе народна које их насељавају. - Ученик/ца зна да одреди географски положај Југоисточне, Источне и Централне Азије, објасни њихов привредни и саобраћајни значај, именује државе које припадају овим регијама и прикаже групе 	<ul style="list-style-type: none"> - Ученик/ца самостално објашњава повезаност и међусобно условљавање свих природних и друштвених елемената на територији Азије (рељеф, клима, воде, тло, биљни и животињски свет, становништво, насеља, људске делатности). - Ученик/ца уочава начин како се издвајају географске регије и уме самостално да објасни њихове основне одлике

<p style="text-align: center;">АФРИКА</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Ученик/ца препознаје на географској карти света положај Африке. - Ученик/ца препознаје и уз помоћ наставника именује најкрупније рељефне целине Африке. - Ученик/ца препознаје на географској карти Африке да је Африка најнеразуђенији континент. - Ученик/ца уз помоћ наставника набраја најважније заливе, острва, полуострва, планине, висоравни, пустиње, реке, језера Африке. 	<ul style="list-style-type: none"> - Ученик/ца зна да се подаци о становништву, његовим облицима и структури добијају на основу пописа становништва. - Ученик/ца зна да израчуна просечну густину насељености на основу података о површини територије и броја њених становника. - Ученик/ца зна шта се подразумева под структуром становништва и може да наведе све структуре становништва. 	<ul style="list-style-type: none"> - Ученик/ца зна да објасни значење појма <i>сафари туризам</i>. - Ученик/ца зна и уважава различитости народа и култура. - Ученик/ца уочава битно, лако разуме, закључује и репродукује чињенице, дате дефиниције и законитости. - Ученик/ца зна колонијалну прошлост Африке и набраја колонијалне силе. - Ученик/ца зна која су природна богатства била узрок колонијални освајања и њихове последице. 	<ul style="list-style-type: none"> - Ученик/ца користи различите изворе података, анализира и презентује податке о природном кретању становништва. - Ученик/ца самостално закључује на основу датих података, критички расуђује. - Ученик/ца решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења, поседује богат речник и лако се садржајно усмено и писмено изражава. - Ученик/ца лако и брзо примењује стечена знања - Ученик/ца испољава креативну активност на већини часова . - Ученик/ца показује
--	--	---	---	---

<p style="text-align: center;">АМЕРИКА СЕВЕРНА АМЕРИКА</p>	<p>- Ученик/ца уз помоћ наставника зна да одреди географски положај СевернеАмерике и границе пружања континента и регионалну поделу континента Америка.</p> <p>- Ученик/ца уз помоћ наставника набраја најважније заливе, острва, полуострва, планине, висоравни, пустиње, реке, језера Северне Америке.</p>	<p>- Ученик/ца зна да наведе природне карактеристике Северне Америке – заливе, острва, полуострва, планине, висоравни, пустиње, климатске типове, реке, језера.</p> <p>- Ученик/ца зна да израчуна густину насељености, анализира карту густине насељености Северне Америке, именује породице народа, прикаже њихов размештај на териотрији континента и да представи религијску структуру Северне</p>	<p>- Ученик/ца разуме важност одрживог коришћења природних ресурса.</p> <p>- Ученик/ца објашњава привредни значај туризма и утврђује перспективе развоја.</p> <p>- Ученик/ца зна начине заштите и рационалног коришћења природних ресурса.</p> <p>- Ученик/ца зна да објасни значење појма <i>Силицијумска долина</i>.</p> <p>- Ученик/ца зна да именује високоразвијене земље Северне</p>	<p>- Ученик/ца објашњава разлоге и потребу бржег развоја иунапређивања пољопривредне производње.</p> <p>- Ученик/ца схвата значај одрживог коришћења природних ресурса.</p> <p>- Ученик/ца самостално објашњава друмски, железнички, речно-каналски и ваздушни саобраћај и наводи предности и недостатке за сваку грану саобраћаја.</p> <p>- Ученик/ца процењује утицај и значај спољне трговине на прилив девизних средстава у земљу.</p> <p>- Ученик/ца схвата важност и објашњава</p>
<p style="text-align: center;">АМЕРИКА ЈУЖНА АМЕРИКА</p>	<p>- Ученик/ца уз помоћ наставника зна да одреди географски положај Јужне Америке и границе пружања континента.</p> <p>- Ученик/ца уз помоћ наставника набраја најважније заливе, острва, полуострва, планине, висоравни, пустиње, реке, језера Јужне Америке.</p>	<p>- Ученик/ца зна да наведе природне карактеристике Јужне Америке – заливе, острва, полуострва, планине, висоравни, пустиње, климатске типове, реке, језера.</p> <p>- Ученик/ца зна да објасни појмове <i>кампос</i> и <i>љанос</i>.</p>	<p>- Ученик/ца зна да израчуна густину насељености, анализира карту густине насељености Јужне Америке, именује породице народа, прикаже њихов размештај на териотрији континента и да представи религијску структуру ЈужнеАмерике.</p> <p>- Ученик/ца зна да именује високоразвијене земље Јужне</p>	<p>- Ученик/ца показује интересовања и самоиницијативност за проширивање стечених знања знањима из других предмета.</p> <p>- Ученик/ца схвата важност и уважава различитости народа и култура.</p>

<p style="text-align: center;">АУСТРАЛИЈА</p>	<p>- Ученик/ца уз помоћ наставника зна да одреди географски положај Аустралије и границе пружања континента.</p> <p>- Ученик/ца уз помоћ наставника набраја најважније заливе, острва, полуострва, планине, висоравни, пустиње, реке, језера Аустралије.</p>	<p>-Ученик/ца зна да наведе природне карактеристике Аустралије – заливе, острва, полуострва, планине, висоравни, пустиње, климатске типове, реке, језера.</p> <p>-Ученик/ца зна да објасни појам <i>крик</i>.</p> <p>-Ученик/ца зна именује староседеоце континента.</p>	<p>- Ученик/ца зна у да наведе веће архипелаге и острва која им припадају.</p> <p>-Ученик/ца зна колонијалну прошлост Аустралије и набраја колонијалне силе.</p> <p>- Ученик/ца зна која су природна богатства била узрок колонијални освајања и њихове последице</p>	<p>- Ученик/ца схвата значај одрживог коришћења природних ресурса.</p> <p>- Ученик/ца самостално закључује утицај и значај спољних утицаја на климу и биљни и животиљски свет и начине превенције.</p> <p>- Ученик/ца показује интересовања и самоиницијативност за проширивање стечених знања знањима из других предмета.</p>
<p style="text-align: center;">ПОЛАРНЕ ОБЛАСТИ</p>	<p>- Ученик/ца уз помоћ наставника зна да одреди географски положај Антарктика и Арктика.</p> <p>- Ученик/ца уз помоћ наставника зна да именује истраживаче који су допринели открићу поларних области;</p>	<p>- Ученик/ца зна да наведе најкрупније облике рељефа.</p> <p>-</p> <p>- Ученик/ца зна да наведе континенте који представљају део северне поларне области.</p>	<p>- Ученик/ца зна да наведе континенте који представљају део северне поларне и јужне области и њихову геолошку прошлост.</p> <p>- Ученик/ца зна да наведе државе које полажу право на истраживање Антарктика и наброји потенцијална богатства у рудама.</p>	<p>- Ученик/ца зна да наведе државе које полажу право на истраживање Антарктика и да објасни политичко стратешки потенцијал ових области.</p> <p>-Ученик/ца зна самостално тумачи појмове.</p> <p>-Ученик/ца зна анализира</p>

ГЕОГРАФИЈА ЗА 8. РАЗРЕД

Наставна тема	ОЦЕНА			
	2	3	4	5
ГЕОГРАФСКИ ПОЛОЖАЈ, ГРАНИЦЕ И ВЕЛИЧИНА СРБИЈЕ	<ul style="list-style-type: none"> - Ученик/ца уз помоћ наставника препознаје на карти света, да је Србија на европском континенту. - - Ученик/ца уз помоћ наставника препознаје на карти света да се Србија налази умереном топлотном појасу. - Ученик/ца уз помоћ наставника препознаје на географској карти Европе да је Србија део и Балканског полуострва, јужноевропска, панонска, подунавска, 	<ul style="list-style-type: none"> - Ученик/ца зна да на географској карти Европе одреди саобраћајно-географски положај Србије. - Ученик/ца зна да на географској карти света и Европе и територијалну повезаност Србије и других регија и држава. - Ученик/ца зна да зна да се Србија налази на додиру јужне, средње и источне Европе, а у близини југозападне Азије и североисточне Африке 	<ul style="list-style-type: none"> - Ученик/ца у великој мери разуме зашто је Србија вековима била на удару различитих освајача. - Ученик/ца зна да а на географској карти Србије одреди природне и вештачке границе - Ученик/ца у великој мери закључује о величини територије, броју становника и просечној густини насељености Србије и других држава на Балканском полуострву и у Европи - Ученик/ца разуме сложеност 	<ul style="list-style-type: none"> - Ученик/ца самостално објашњава зашто је Србија вековима била на удару различитих освајача. - Ученик/ца самостално примењује знања и уме да на географској карти Србије одреди природне и вештачке границе. - Ученик/ца анализира и процењује сложеност и повољност географског положаја Србије у Европи и његов утицај на историјски, културни, друштвено-

<p style="text-align: center;">ФИЗИЧКО-ГЕОГРАФСKE OДЛИКЕ СРБИЈЕ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Ученик/ца уз помоћ наставника препознаје најкрупније рељефне целине у Србији (панонска и планинска рељефна целина). - Ученик/ца уз помоћ наставника препознаје на географској карти Србије именује и показује најважније: планине, низије, котлине веће реке, бање, језера у Србији - Ученик/ца уочава на карти света да се Србија налази на северној хемисфери, да доминира планински рељеф, да има једну велику низију, да не излази ни на једно море - 	<ul style="list-style-type: none"> - Ученик/ца зна да објасни географски положај панонске рељефне целине на географској карти Србије и описује одлике њеног рељефа (острвске планине, алувијалне равни, пешчаре и лесне заравни)- - Ученик/ца зна да одређује географски положај планинске рељефне целине на географској карти Србије, положај Родопске масе, западне и источне зоне веначних планина . - Ученик/ца зна да наводи географске регије у Србији. -Ученик/ца зна да именује спољашње и унутрашње факторе климе и наводи основне типове климе у Србији. - Ученик/ца именује морске сливове унашој држави, веће реке и описује њихове одлике, значај и загађеност 	<ul style="list-style-type: none"> -Ученик/ца зна да именује спољашње и унутрашње факторе климе и описује основне одлике типова климе у Србији. -Ученик/ца зна да именује спољашње и унутрашње факторе климе и описује основне одлике типова климе у Србији. - Ученик/ца у великој мери објашњава постанак језера у Србији и зна њихову поделу, размештај и значај. - Ученик/ца у великој мери објашњава одлике типова земљишта у Србији и зна њихов размештај и значај - Ученик/ца у великој мери објашњава повезаност и међуусловљеност свих природних и друштвених елемената на територији наше државе (рељеф, клима, воде, тло, биљни и животињски свет 	<ul style="list-style-type: none"> - Ученик/ца самостално тумачи повезаност и међусобно условљавање свих природних и друштвених елемената на територији наше државе (рељеф, клима, воде, тло, биљни и животињски свет, становништво, насеља, људске делатности). - Ученик/ца уочава начин како се издвајају географске регије на територији Србије и уме самостално да објасни њихове основне одлике
--	---	--	--	--

**ДРУШТВЕНО-ГЕОГРАФСКЕ ОДЛИКЕ СРБИЈЕ
СТАНОВНИШТВО И НАСЕЉА**

- Ученик/ца препознаје народе и етничке заједнице у Републици Србији.
- Ученик/ца именује главни град и веће градове на територији Србије и уз помоћ наставника их показује на географској карти Србије.
- Ученик/ца препознаје и разликује врсте насеља у Србији

- Ученик/ца зна да се подаци о становништву, његовим одликама и структури добијају на основу пописа становништва.
- Ученик/ца зна и уме да израчуна просечну густину насељености на основу података о површини територије Србије и броја њених становника.
- Ученик/ца зна шта се подразумева под структуром становништва и може да наведе све структуре становништва Србије и делимично их објасни.
- Ученик/ца уочава поделу полно- старосне пирамиде и именује их.

- Ученик/ца зна да објасни појмове наталитет, морталитет и природни прираштај.
- Ученик/ца зна да анализира податке природног кретања становништва дате у табелама и изводи закључке.
- Ученик/ца зна разуме узроке и последице миграционих кретања становништва Србије.
- Ученик/ца зна да зна историјске периоде масовних миграција становништва Србије, наводи њихове правце и узроке.
- Ученик/ца у великој мери објашњава када и зашто су биле масовне миграције из села у градове и какве су њихове последице.
- Ученик/ца зна и уме да

- Ученик/ца користи различите изворе података, анализира и презентује податке о природном кретању становништва дате у табелама и изводи закључке
- Ученик/ца самостално и у потпуности тумачи узроке и последице миграционих кретања становништва Србије.
- Ученик/ца анализира историјске периоде масовних миграција становништва Србије, наводи њихове правце и узроке и објашњава последице тих миграција.
- Ученик/ца самостално и у потпуности објашњава када и зашто су биле масовне миграције из села у градове и какве су њихове последице.
- Ученик/ца уочава законитости полно-старосне пирамиде и изводи закључке.
- Ученик/ца уме да повезује географска

**ДРУШТВЕНО-ГЕОГРАФСКЕ ОДЛИКЕ
СРБИЈЕ ПРИВРЕДА
СРБИЈЕ**

<ul style="list-style-type: none"> - Ученик/ца препознаје појам привреда и дели привреду на привредне секторе. - Ученик/ца уз помоћ наставника препознаје гране пољопривреде . - Ученик/ца препознаје значај шума (огрев, дрвна индустрија, целулозе и папира, екологија, туризам, здравље, заштита, насеља, култура...) - Ученик/ца препознаје енергетске изворе и значај природних добара. - Ученик/ца уз помоћ наставника именује гране индустрије. - Ученик/ца препознаје гране лаке индустрије - Ученик/ца уз помоћ наставника набраја поделу туризма. 	<ul style="list-style-type: none"> - Ученик/ца дефинише појам привреда и дели привреду на привредне делатности, привредне гране и секторе привреде. - Ученик/ца зна и именује гране пољопривреде . - Ученик/ца зна и наводи значај шума (огрев, дрвна индустрија, индустрија целулозе и папира, екологија, туризам, здравље, заштита, насеља, култура...) - Ученик/ца зна и именује енергетске изворе минералног порекла, црне метале, руде обојених метала, племените метале, ретке и радиоактивне метале. - Ученик/ца зна и именује гране индустрије (рударство, енергетика, црна и обојена металургија, машинска индустрија, електроиндустрија, хемијска индустрија, индустрија грађевинског материјала и неметала и лака индустрија). - Ученик/ца зна и именује гране лаке индустрије(прехрамбена, текстилна, индустрија коже, 	<ul style="list-style-type: none"> - Ученик/ца разуме важност одрживог коришћења природних ресурса. - Ученик/ца у великој мери описује друмски, железнички, речно-каналски и ваздушни саобраћај у Србији и наводи предности и недостатке за сваку грану саобраћаја. - Ученик/ца у великој мери објашњава утицај и значај спољне трговине на прилив девизних средстава у нашу земљу. - Ученик/ца у великој мери објашњава привредни значај туризма и утврђује перспективе развоја. - Ученик/ца у великој мери зна начине заштите и рационалног коришћења природних ресурса. 	<ul style="list-style-type: none"> - Ученик/ца објашњава разлоге и потребу бржег развоја иунапређивања пољопривредне производње у Србији. - Ученик/ца схвата значај одрживог коришћења природних ресурса - Ученик/ца самостално објашњава друмски, железнички, речно-каналски и ваздушни саобраћај у Србији и наводи предности и недостатке за сваку грану саобраћаја. - Ученик/ца процењује утицај и значај спољне трговине на прилив девизних средстава у нашу земљу - Ученик/ца схвата важност и објашњава привредни значај туризма и утврђује перспективе развоја - Ученик/ца самостално, у пару или групи презентује начине заштите и рационалног коришћења природних
--	--	---	--

<p style="text-align: center;">ПРИРОДНА И КУЛТУРНА БАШТИНА СРБИЈЕ</p>	<p>-Ученик/ца разликује и уз помоћ наставника показује на карти Србије најпознатије природне (Националне паркове) и културне баштине (манастире и археолошке локалитете) .</p>	<p>- Ученик/ца дефинише појам баштине, природна и културна баштина. - Ученик/ца зна да показује на карти Србије природне (Националне паркове) и културне баштине (манастире и археолошке локалитете) на простору Србије.</p>	<p>-Ученик/ца дефинише појам баштине, природна и културна баштина, у великој мери објашњава разлику између природне и културне баштине, познаје поделу природне и културне баштине. - Ученик/ца зна и именује културна добра Србије која се налазе под заштитом</p>	<p>- Ученик/ца разликује природне и културне баштине, именује и показује на карти Србије. - Ученик/ца дефинише појам баштине, природна и културна баштина. - Ученик/ца објашњава разлику између природне и културне баштине, познаје поделу природне и културне баштине. - Ученик/ца именује културна добра Србије која се налазе под заштитом УНЕСКУ-а и самостално их уочава на карти Србије. - Ученик/ца уочава важност очувања</p>
<p style="text-align: center;">ГЕОГРАФИЈА ЗАВИЧАЈА</p>	<p>- Ученик/ца уз помоћ наставника препознаје графски положај Београда на географској карти Србије.</p>	<p>- Ученик/ца разуме основне природне и друштвене одлике Београда и наводи перспективе његовог развоја.</p>	<p>- Ученик/ца зна и описује основне природне и друштвене одлике Београда и наводи перспективе његовог развоја. Углавном разуме повезаност географских узрочно последничких веза.</p>	<p>- Ученик/ца самостално објашњава и даје предлоге у део природних процеса и друштвено-економских утицаја у образовању и преображају Београда.</p>

<p style="text-align: center;">СРБИ У РЕГИОНУ И ДИЈАСПОРИ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Ученик/ца препознаје да Срби живе и ван граница Србије. - Ученик/ца уз помоћ наставника препознаје и набраја европске и ваневропске државе у којима живе Срби - Ученик/ца уз помоћ 	<ul style="list-style-type: none"> - Ученик/ца зна узроке миграција српског становништва кроз одређене историјске периоде. - Ученик/ца зна навести последице исељавања српског становништва из земље матице. 	<ul style="list-style-type: none"> - Ученик/ца разуме потребу подржавања и унапређивања економских и културних веза између наших исељеника и Србије - Ученик/ца зна и анализира табеле дате у уџбенику - Ученик/ца зна регије у суседним државама у којима живе Срби и потребу одржавања и унапређивања 	<ul style="list-style-type: none"> - познаје регије у суседним државама у којима живе Срби и изводи закључке о повезивањима држава Европе -самостално објашњава унапређивања економских и културних веза између наших
<p style="text-align: center;">СРБИЈА У САВРЕМЕНИМ ИНТЕГРАЦИЈСКИМ ПРОЦЕСИМА</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Ученик/ца препознаје да се кроз деловање међународних организација унапређују поштовања права и основних слобода. 	<ul style="list-style-type: none"> - Ученик/ца зна и разуме појмове интеграција и глобализација - Ученик/ца зна и разуме значај међународних организација у одржавању мира, безбедности и развијању пријатељских односа међу народима. - Ученик/ца разуме значај политичког и економског повезивања држава 	<ul style="list-style-type: none"> - Ученик/ца у великој мери објашњава и разуме појмове интеграција и глобализација. - Ученик/ца зна и разуме значај међународних организација у одржавању мира, безбедности и развијању пријатељских односа међу народима. - Ученик/ца зна и разуме 	<ul style="list-style-type: none"> - Ученик/ца самостално тумачи појмове: интеграција и глобализација. - Ученик/ца схвата важност и значај међународних организација у одржавању мира, безбедности и развијању пријатељских односа међу народима. - Ученик/ца анализира значај политичког и економског повезивања

Критеријум оцењивања ученика 5,6,7,8 разреда из ГЕОГРАФИЈЕ

Географија оцењује најмање два пута у полугодишту у петом разреду, а четири пута у полугодишту у шестом, седмом и осмом разреду. У току полугодишта ученици се оцењују на три начина: 1) усмено 2) писмено 3) на основу активности на часу и практично-познавањем појмова на карти (физичко-географској и немој). Ученик може бити оцењен током сваког дела часа и на свим типовима часа. Оцена је јавна са образложењем и препоруком за даљи рад. Оцена се бележи у педагошку свеску и уноси у дневник. Оцене на писменим задацима, изражена у процентима: 86 - 100% одличан (5) 70 – 85% врло добар (4) 50 – 69% добар (3) 30 – 49% довољан (2) 0 – 29% недовољан (1) □ Иницијални тест - обавља се на почетку школске године, у првој или другој недељи. Наставник процењује претходна постигнућа ученика у оквиру одређене области или теме, која су од значаја за предмет. Резултате бележи кроз активности и тако даје потврду информацију о нивоу знања. Активности се оцењују на сваке три убележене смајлија и то тако што: три зелена дају -петицу, три црвена -јединицу, два црвена и један жути дају- двојку, један црвени и два жута - дају двојку, три жута дају -тројку, жути и два зелена дају-четворку, два зелена и црвени дају -четворку.

Ученици су на почетку школске године упознати са критеријумом оцењивања.

Наставници: Светлана Дељанин и Веро Росети

